

5. Половінкіна Г.М. Кадрова політика на підприємстві: проблеми і перспективи / Г.М. Половінкіна, О.В. Сергєєва. – Донецький : Вид-во ДНУ економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – 346 с.

6. Савельєва В.С. Управління персоналом : навч. посібн. / В.С., Савельєва, О.Л. Єськов. – Краматорськ : Вид-во ДДМА. 2004. – 384 с.

7. Сватюк О.Р. Система управління знаннями як елемент менеджменту кадрової політики в організації / О.Р. Сватюк // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.8. – С. 241-244.

Григорьев О.А. Концепция менеджмента знаний и особенности моделирования системы управления кадровым потенциалом предприятия

В новых рыночных отношениях выделена новая концепция менеджмента – менеджмент знаний. Эта часть менеджмента является неотъемлемой частью кадровой политики любой организации предприятия. Рассмотрена модель системы управления кадрового потенциала предприятия и последовательный анализ состояния труда на предприятии, на основе которого предложены ключевые мероприятия по повышению эффективного использования кадрового потенциала предприятия.

Ключевые слова: менеджмент знаний, управление, потенциал персонала, предприятия, моделирование.

Hryhoryev O.A. A concept of knowledge management and peculiarities of the modeling of system management of personnel potential of enterprise

The new management concept knowledge management is determined in the new market relations. This part of management is an integral part of personnel policy of any enterprise organization. Management system modeling of personnel potential of an enterprise and logical analysis of the state of work at the enterprise are examined in the article.

Drastic measures for promotion of effective use of enterprise personnel potential are proposed.

Keywords: knowledge management, management, personnel potential, enterprises, modeling.

7. ДИЗАЙН ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

УДК 159.9.746.3.031.2(477)

Доц. Л.М. Андрушко¹, канд. мистецтвознав.;
доц. Н.Й. Дядюх-Богатько², канд. мистецтвознав.

ЗНАЧЕННЯ БІЛОГО КОЛЬОРУ В ІНТЕР'ЄРІ

Досліджено значення білого кольору в інтер'єрі, його вплив на психіку та фізіологічні функції людини. Колір не тільки надає важливу інформацію про оточення, але й має здатність викликати думки та почуття. Психологічний аспект сприйняття білого кольору пов'язаний з емоційним, соціально-культурним та естетичним.

Ключові слова: білий колір, інтер'єр, символіка кольору, психологічний вплив, емоції, фізіологія людини.

Постановка проблеми. Велике значення колірної рішення для інтер'єру давно відоме дизайнерам і декораторам. Важливим є правильно підбирати кольори для свого житла. Сучасні дослідження у сфері емоційного сприйняття кольору надають змогу регулювати настрій людини, використовуючи його реакцію на окремій кольори в інтер'єрі квартири або будинку та їх поєднання.

Колір в інтер'єрі приміщення стає засобом впливу на стан людини, викликаючи різні почуття та емоції. Зокрема, колір інтер'єру будинку може підняти настрій і активізувати енергію, заспокоїти і розслабити, підняти або знизити апетит. Учені й дизайнери інтер'єру давно навчилися використовувати у своїй практиці ці особливості кольору. Усвідомлене застосування кольору в дизайні дає змогу коректувати стан людини, що довго перебуває в одному приміщенні. Коли досліджуємо значення кольору в інтер'єрі, то передусім звертаємось до психології кольору.

Кольоросприйняття сучасної людини – це складний процес, збагачений образами, асоціаціями й уявленнями, пов'язаних із кольором. Воно однакове для всіх (за виключенням кольороаномалій) і не залежить від соціального статусу, вікових чи статевих особливостей та рівня інтелектуального розвитку. Але водночас фізіологічний вплив кожного кольору на організм конкретного індивіда багато в чому залежать від наведених факторів, а також від етнічних, історичних, обрядових, символічно-знакових та культурних традицій. Кольоросприйняття і передусім сприйняття білого кольору має вплив на фізіологічні і психічні функції організму. На визначення особливостей цього впливу і спрямована ця робота.

Стан дослідження проблеми. Спроби психологів, художників, медиків, педагогів, етнографів пояснити результат впливу кольору на психіку людини представлені значною кількістю теоретичних та емпіричних досліджень. У ХХ ст. наука про колір пішла далеко вперед: диференціація колірних систем, залежно від практичного застосування; дослідження механізмів зору людини та зв'язків кольорів із психікою; створення теорій колориту [1, 2, 9].

Психосемантика кольору сьогодні переживає етап свого становлення як самостійного розділу психології сприйняття кольору і важливими у цьому напрямі є

¹ Львівський ДУВС;

² Українська академія друкарства, м. Львів

праці П. Яньшина [12]. Вплив кольору на людину та його використання в медичній практиці досліджує М. Дерібере [4].

Метою нашого наукового пошуку є вивчення білого кольору в інтер'єрі та вплив його на психіку та фізіологію людини, оскільки практична потреба в психології сприйняття кольору існує в прикладній галузі психології – у психології реклами та психології мистецтва.

Виклад основних положень. Специфічність кольору як об'єкта наукового вивчення полягає в тому, що визнання за ним об'єктивного значення потребує одночасного віднесення його до феноменів об'єктивної дійсності поряд з іншими проявами, що закономірно змінюють фізичний і психологічний стан людини.

У своїй книзі "Магія кольору" Л. Бондс описує декілька дуже цікавих технік допомоги собі за допомогою кольору [2]. Розрізняють три види впливу кольору на людину: фізичний, оптичний та емоційний.

При фізичному впливі йдеться про вплив кольору на фізіологію людини. Об'єктивна дія кольору підтверджена експериментальним шляхом і залежить від кількості та якості кольору, періоду дії, особливостей нервової системи, віку, статі та інших факторів. Найбільш показовою безпосередньою фізіологічною дією на організм людини є явища, пов'язані з дією червоного та синього кольору. Особливо при максимальній їх насиченості. Кабінет відомого вченого, психіатра В. Бехтерева, обладнаний світлофільтрами, які забезпечують червоне або синє освітлення кабінету. У першому випадку кольорове оточення сприяло розмовам із пацієнтами, що страждали від депресій. У другому – допомагало хворим у стані психоемоційного збудження.

Психологічний вплив кольору наочно демонструється почуттями, переживаннями, які відчуває людина під впливом того чи іншого кольору. Цей вплив тісно пов'язаний з оптичними особливостями кольору [11, с.315]. Часто білий колір сприймається як "некольоровий". Він наче символ світу, де зникають усі фарби, всі матеріальні властивості. Тому і діє білий колір на нашу психіку як мовчання. Але це мовчання не мертве, а навпаки – повне можливостей.

Особливі заслуги стосовно впливу кольору на ВНС належать школі професора С. Кравкова [5, с. 24]. Результати експериментальних робіт школи С. Кравкова показали, що дія кольорового світла призводить до певних змін у тонусі ВНС, а зміни в тонусі ВНС впливають на кольоровий зір [5, с. 154].

Колір, як енергія, необхідний для підтримання тонусу центральної нервової системи. Відомі випадки так званого "кольорового голодування", коли при кольоровій бідності навколишнього пейзажу розвивалися симптоми астенизації. У дітей, які тривалий час проживали в умовах "кольорового голодування", спостерігаються навіть затримки інтелектуального розвитку [5, с. 170]. Загальновідомі випадки фізіологічного і психічного зниження після довготривалих полярних ночей.

За даними аналізу надання переваг у кольорі психічно здорових піддослідних, проведеного А. Рум'янцевою, їх кольорні симпатії визначалися, як мінімум, двома факторами: емоційною оцінкою кольору, як певної цілісності та усвідомленою або не усвідомленою емоційною оцінкою кольорних асоціацій [10, с. 68].

Миронова Л. правильно підкреслює, що проблема колірної гармонії належить до найбільш складних проблем естетики, оскільки ставлення людини до кольору формується під впливом багатьох різноманітних факторів [7, с. 170-174].

Один із засновників експериментальної психології В. Вундт в "Основах фізіологічної психології" описує органічний взаємозв'язок відчуттів і почуттів [3]. Л. Шварц виявила помітну зміну колірної чутливості залежно від емоційного стану людини [11, с. 318]. Позитивні емоції, наприклад радість, виявилися пов'язаними з підвищенням чутливості до червоного і жовтого і з пониженням – до синього та зеленого. Внаслідок переживання негативних емоцій спостерігаємо протилежне: чутливість до синього та зеленого збільшувалася, а до жовтого і червоного – знижувалася. Цікаво, що вказані зміни кольорової чутливості відзначалися не тільки при актуальному переживанні емоцій, але і при спогадах про приємні або неприємні події. Таким чином, експериментальні дослідження Л. Шварц підтверджують положення Вундта про органічний зв'язок відчуттів та емоцій [11, с. 314-320].

Петренко В. і Кучеренко В. вивчали можливість діагностування емоційних станів піддослідних методом надання кольорових переваг (тест Люшера) [8, с. 70-82]. Психологи у таких випадках використовують колірний тест, складений швейцарським психотерапевтом М. Люшером наприкінці 40-х років ХХ ст. [6].

Згідно з М. Люшером: білий – зосередження всіх кольорів, доведення їх до абсолюту-сяйва. Білий є мовчазний, але це мовчання наповнене величезними можливостями. Білий – колір добра і всього позитивного. День, простір і світло, чистота, відкритість і чесність. Білий, як гасло: "Наші наміри чисті, нам нема чого ховати". Білий також трактують як колір творчості [6, с. 157]. Ідеї починаються з білого аркуша паперу, з білого полотна чи з білого екрана монітора. І на білому тлі виникають найяскравіші думки. Поверхні з білим фарбуванням часто слугують своєрідними "еталонами": вони завжди відразу впізнаються і саме зіставлення з ними, поряд з адаптацією ока, дає змогу несвідомо проводити виправлення на освітлення. При впізнанні кольорів об'єктів у відсутності "еталонних" білих поверхонь вирішальну роль відіграють так звані колірно-тональні співвідношення, що дає зіставлення об'єктів, які розрізняються за світлістю.

Білий колір є прекрасним фоном для меблів, килимів, він відбиває всі кольорові хвилі, не виділяючи жодної з них. Надмірна кількість білого без додаткових кольорів є небажаною, бо спричиняє захворювання. За допомогою білого вдається візуально розширити приміщення. Білі стіни та стеля створюють ефект легкості і повітряності. Білий є ідеальною основою для будь-яких кольорових відтінків, також поєднується майже з усіма кольорами. Залежно від відтінку змінює свої властивості: від холодного до теплого, від різкого до м'якого. Білий є основою будь-якого стилю. Візуально збільшує простір, а тому підходить навіть для маленьких приміщень. Відбиває сонячні промені, робить кімнату повітряною і світлою. Білий завжди актуальний та домінує у модних тенденціях, прекрасно поєднується з будь-якими текстурами і матеріалами.

Білий – колір чистоти, він наче повідомляє людям: "Незважаючи на оточення, мої думки, мій одяг і моє тіло є в ідеальному порядку". Білий голуб символізує світ та Святий дух, а білий прапор – добровільну здачу, перемир'я. Білий це божественний колір, колір очищення від гріхів, хрещення і свят Різдва, Великодня і Піднесення. Білий – і сьогодні є символом світла, чистоти та істини. Білий – це колір радості і свята. Вираз "біла ворона" відомий всім. "Показати біле перо" – означає виявити боягузтво. Вираз прийшло з півнячих боїв. Було замічено, що півні з червоним і чорним фарбуванням виривають пера з хвостів більш боягузливих бі-

лих півнів. Цікаво, що слово "кандидат" походить від латинського "сліпуче білий". В архітектурі білий колір прокреслює конструктивні деталі, стає фоновим полем для темних деталей, розширює простір, розсовує границі. Починаючи з епохи Відродження і дотепер, він є найбільш поширеним та актуальним у Європі. В Україні раніш вважали, якщо хата побілена, значить господар достойний і поважний. В архітектурі Японії білий колір виступає в новій якості – вирішує не тільки архітектурну, але і філософську функцію. У японському житловому інтер'єрі носієм білого кольору є найчастіше папір, що використовується і для внутрішньої ширми-екрана, і для заповнення зовнішніх віконних прорізів. Папір не тільки забезпечує яскравість і білизну відбитого світлового потоку, але і пропускає його через себе, розчиняє його. Білий колір, пом'якшуючи протиставлення світла і тіні, включається в ту філософську гру, що характерна для японської архітектури. У сучасній архітектурі функції білого кольору змінюються і розширюються. У Корбюз'є білий колір – це тло для виявлення гри насичених і відкритих кольорів, їх активності. У 60-ті роки ХХ ст. білий колір широко використовувався як колір-компаньйон для підкреслення тонової м'якості і вишуканості природних оздоблювальних матеріалів, для виявлення складності колірних і текстурних переходів деревини, краси природного каменю, кераміки і тощо. Ліліан Бондс застерігає, що стіни дитячої кімнати не повинні бути білими, краще пофарбувати їх у пастельні, спокійні, теплі відтінки [2, с. 132].

Сьогодні білий колір загально визнаний символ легкості, чистоти та втіленням світла. Білі предмети візуально здаються легшими. Але якщо використовувати цей колір у великій кількості, то ви створите почуття холоду, стерильності та розчарування. Вплив білого кольору на тіло проявляється у тому, що він пом'якшує та зволожує шкіру, це здавна помітили жінки, які носили білий одяг. А також білий має вплив на емоційний стан людини, він може підняти тонус у похмурий день, також допомагає подолати скованість.

Можливістю використання білого кольору велика кількість. Найпростіший варіант – використовувати потрібний колір в інтер'єрі [1, с. 30-45]. Білий колір ототожнюється з любов'ю до Бога. У геральдиці білий має символічне значення чистоти, незайманості, мудрості, безтурботності.

Прихильники білого кольору легко впадають в екстаз, у них сильно розвинена уява, віра, релігійність. Вони надають перевагу спокою і світлу. Їх характеризує полярність – віддалення і наближення, співчуття і відчуженість. Особи, що надають перевагу білому, мрійливі зазвичай володіють парапсихологічними здібностями. Вони чудово сполучають у собі силу з обережністю. Білий колір прийшов у наше життя владно і наполегливо, вторгаючись у найбільш віддалені побутові її складові, прикрашаючи її своєю легкістю та чистотою [12].

Висновки. Досліджуючи значення білого кольору в інтер'єрі та його вплив на фізіологічні і психічні функції людини, варто відзначити, що цей вплив досить істотний. Він впливає на біологічні функції людини шляхом регулювання біоритмів та на її психоемоційний стан, сприяє гармонізації функцій організму.

Білий колір – це суміш електромагнітних хвиль зорового спектра, саме тому білий колір має такий могутній вплив на психіку людини, її емоції та відчуття.

Перспективи подальших наукових розробок цієї проблеми ми вбачаємо у дослідженні впливу інших кольорів кольорової шкали в інтер'єрі та їх вплив на психіку та фізіологію людини.

Література

1. Айсмен Л. Дао цвета / Л. Айсмен. – М. : Изд-во "Эксмо", 2005. – 173 с.
2. Бондс Л. Магия цвета. Цветотерапия на каждый день : пер. с англ. Н. Мухина / Л. Бондс. – СПб. : Изд-во "Питер". 1997. – 384 с.
3. Вундт В. Основы физиологической психологии / В. Вундт. – М., 1880. – 589 с.
4. Дерибере М. Цвет в жизни и деятельности человека / М. Дерибере. – М. : Изд-во "Знание", 1965. – 343 с.
5. Кравков С.В. Цветовое зрение / С.В. Кравков. – М. : Изд-во АН СССР, 1951. – 186 с.
6. Люшер М. Сигналы личности / М. Люшер. – Воронеж : Изд-во МОДЭК, 1993. – 160 с.
7. Миронова Л.Н. Цветоведение / Л.Н. Миронова. – Минск : Изд-во "Высш. шк.", 1984. – 286 с.
8. Петренко В.Ф. Введение в экспериментальную психосемантику. Дослідження форм репрезентації в повсякденній свідомості / В.Ф. Петренко. – М. : Изд-во МГУ, 1983. – 175 с.
9. Петренко В.Ф. Взаимосвязь эмоций и цвета / В.Ф. Петренко, В.В. Кучеренко // Вестник МГУ : научн. изд. – Сер.: 14. "Психология". – М., 1988. – № 3. – С. 70-82.
10. Рум'янцева А.Н. Экспериментальная проверка методики исследования индивидуального предпочтения цвета / А.Н. Рум'янцева // Вестник МГУ : научн. изд. – Сер.: 14. "Психология". – М., 1986. – № 1. – С. 67-69.
11. Шварц Л.А. Изменения цветоощущения в эмоциональных состояниях / Л.А. Шварц // Проблемы физиологической оптики. – М., 1948. – Т. 6. – С. 314-320.
12. Яншина П.В. Эмоциональный Цвет. Эмоциональный компонент в психологической структуре цвета / П.В. Яншина. – Самара : Изд-во СамГПУ, 1996. – 218 с.

Андрушко Л.Н., Дядюх-Богатко Н.И. Значение белого цвета в интерьере

Исследовано значение белого цвета в интерьере, его влияние на психику и физиологические функции человека. Цвет не только предоставляет важную информацию об окружении, но и может вызывать мысли и чувства. Психологический аспект восприятия белого цвета связан с эмоциональным, социально-культурным и эстетическим.

Ключевые слова: белый цвет, интерьер, символика цвета, физиологическое воздействие, эмоции, физиология человека.

Andrushko L.M., Dyadyuh-Bohatko N.Yo. Value White color in the interior

The importance of white in the interior, its effect on the psyche and human physiological functions. Color not only provides valuable information about the environment, but also has the ability to evoke thoughts and feelings. The psychological aspect of the perception of white is linked with emotional, social, cultural and aesthetic.

Keywords: white, interior color symbolism, psychological influence, emotion, human physiology.

УДК 7.047(477)"18/19"

Ст. викл. С.О. Бікетов – Національна академія керівних кадрів культури і мистецтва, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВІДКРИТИХ ПРОСТОРІВ У ПЕЙЗАЖНИХ ПАРКАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ УКРАЇНИ

Наведено основні принципи у формуванні галявин на прикладі пейзажних парків центральної частини України. Проаналізовано об'ємно-просторову та дендрологічну структуру з метою виявлення певних закономірностей організації відкритих просторів пейзажних парків на прикладі галявин.

Ключові слова: галявини, луки, узлісся, силует, відкритий простір.

Архітектурно-ландшафтна організація пейзажних парків неможлива без організації відкритих просторів, які визначають художню виразність об'ємно-просторової композиції парку. Відкриті ділянки, що мають найбільшу кількість світлотіньових співвідношень і різноманітне сполучення барв і форм лучного покриву та